

ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิต
ที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก*
AGRIBUSINESS ENTREPRENEURS' POTENTIAL OF NEW GRADUATES
IN THE SITUATION DUE TO THE OUTBREAK OF COVID-19,
RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY TAWAN-OK

กฤตยชล ทองธรรมสกลิต^{1*}, วันทนา รอดประเสริฐ¹, ปิยธิดา รัตนคุณ¹, มนตรี อารีย์¹, อรทัย เชื้อวงษ์²

Kittayachon Tongtammasatit^{1*}, Wantana Rodprasert¹, Piyatida Ratanacoon¹, Montri Aree¹, Orrathai Chueawong²

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ชลบุรี ประเทศไทย

¹Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Chonburi, Thailand

²นักวิจัยอิสระ ชลบุรี ประเทศไทย

²Independent Researcher, Chonburi, Thailand

*Corresponding author E-mail: kittayachon_to@rmutto.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร 2) ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร 3) ทักษะต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร 4) บรรทัดฐานทางสังคม และ 5) การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร และเพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรจำแนกตามคณะที่สำเร็จการศึกษาและการประกอบธุรกิจของครอบครัวของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2563 จากคณะที่สำเร็จการศึกษา 11 คณะ จำนวน 313 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจากประชากร จำนวน 1,632 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และใช้ F-test และความแปรปรวนทางเดียวเป็นสถิติในการทดสอบ ผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร มีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.49) เมื่อพิจารณาประเด็นด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมาก กล่าวได้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของบัณฑิต และเปรียบเทียบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตตามคณะที่สำเร็จการศึกษาและการประกอบธุรกิจของครอบครัว พบว่า คณะที่

สำเร็จการศึกษาส่งผลต่อศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการประกอบธุรกิจของครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ, ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร, บัณฑิตรุ่นโควิด, สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

Abstract

This research article aims to study the potential for entrepreneurship in agricultural businesses across five aspects which includes, 1) Characteristics of agricultural business entrepreneurs, 2) Intentions to become an agricultural business entrepreneur. 3) Attitudes toward agricultural entrepreneurship 4) Social norms. 5) Perceived feasibility of becoming an agricultural business entrepreneur. Additionally, the study compares the entrepreneurial potential of graduates based on their faculty of graduation and family business background. The study focuses on graduates from Rajamangala University of Technology Tawan-ok during the COVID-19 pandemic. This is a quantitative research study, collecting data from a sample of 313 undergraduate students who graduated in the 2020 academic year from 11 faculties. The sample was selected through multi-stage sampling from a total population of 1,632 individuals. A questionnaire was used as the research instrument, and data were analyzed using descriptive statistics, F-test, and one-way ANOVA. The findings reveal that graduates demonstrate a high level of potential for agricultural entrepreneurship, with an overall average score of 3.49 across the five aspects. Notably, the aspect of entrepreneurial intention scored 3.52, indicating a strong entrepreneurial intent among graduates. This suggests that the COVID-19 pandemic has influenced graduates' entrepreneurial intentions. When comparing entrepreneurial potential based on faculty of graduation and family business background, the results show that faculty of graduation significantly affects entrepreneurial potential at the 0.05 statistical level, while family business background has an even greater statistical significance at the 0.01 level.

Keywords: Entrepreneurs' Potential, Agribusiness Entrepreneurs, Covid Generation Graduates, The Situation Due to The Outbreak of COVID-19

บทนำ

ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 ทั่วโลกได้รู้จักกับโรคอุบัติใหม่ซึ่งเป็นโรคทางเดินหายใจเกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เรียกว่า COVID-19 แพร่กระจายจากคนสู่คนอย่างรวดเร็วในหลายประเทศทั่วโลก ประเทศไทยเองก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน การแพร่ระบาดของ COVID-19 ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบทางด้านสาธารณสุขแต่ยังส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้างทั้งในระดับภูมิภาค ระดับจังหวัดและระดับประเทศ ซึ่งผลกระทบดังกล่าวเป็นลูกโซ่

ไปทั้งระบบทั้งทางตรงและทางอ้อม (อาชนัน เกาะไพบูลย์ และเพ็ชรธรินทร์ วงศ์เจริญ, 2563) บริษัทและห้างร้านที่ขาดสภาพคล่องหรือสภาพคล่องตึงตัวต้องทยอยปิดตัวไป ประชาชนทั่วไปเสี่ยงต่อการถูกเลิกจ้างงาน (ศรุตานน ขอบประดิษฐ์, 2563) โดยพบว่า อัตราการว่างงานของแรงงานประเทศไทยในปี 2564 (ช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19) มีค่าอยู่ที่ 1.6% ซึ่งสูงกว่าปี 2562 (ก่อน COVID-19) ที่มีค่าอยู่ที่ 1.0% และเมื่อพิจารณากลุ่มที่มีอัตราการว่างงานสูงสุด พบว่า กลุ่มอายุ 15 - 24 ปี มีอัตราสูงที่สุด (7.2%) โดยเฉพาะกลุ่มระดับอุดมศึกษามีอัตราการว่างงานสูงที่สุด ซึ่งหากเด็กกลุ่มนี้ว่างงานยาวนานต่อเนื่อง 1 - 2 ปี จะทำให้เกิดช่องว่างของทักษะการทำงาน (Skill Gap) ส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานได้ยากขึ้น (พิมพ์ชนก โสว และคณะ, 2565) สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยเปิดเผยว่า COVID-19 ส่งผลกระทบยาวต่อระบบเศรษฐกิจไทยอย่างรุนแรงที่เรียกว่า “แผลเป็นทางเศรษฐกิจ” (Economic Scar) โดยเฉพาะคนเจน Z หรือวัย 15 - 24 ปี ที่กำลังศึกษาหรือกำลังจะสำเร็จการศึกษา จะต้องเผชิญกับปัญหาการชะลอการจ้างงาน การขาดโอกาสเติบโตในหน้าที่การงาน จนกลายเป็นผลกระทบยาวและมีคำเรียกว่า “บัณฑิตรุ่นโควิด” (ไทยรัฐออนไลน์, 2563)

จากสถานการณ์ดังกล่าวสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้รายงานข้อมูลการย้ายถิ่นของประชากรในปี 2563 พบว่า กลุ่มคนที่มีอายุ 15 - 24 ปี มีอัตราการย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาในช่วง COVID-19 สูงที่สุด (พิมพ์ชนก โสว และคณะ, 2565) สอดคล้องกับข้อมูลการว่างงานของบัณฑิตจบใหม่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ที่มีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 87, 73 และ 67 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2019 (ก่อน COVID-19) ปัญหาการว่างงานของบัณฑิตจบใหม่เป็นปัญหาที่มีความสำคัญและมีแนวโน้มที่จะเกิดผลกระทบในระยะยาวและยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นจากผลกระทบของ COVID-19 ซึ่งภาครัฐได้พยายามแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องทั้งการพัฒนาคุณภาพแรงงาน การเร่งจัดหาแรงงานป้อนตลาดแรงงาน ตลอดจนการออกมาตรการเพิ่มเติมต่าง ๆ ในช่วงการแพร่ระบาด COVID-19 เพื่อสอดคล้องกับช่วงเวลาที่เศรษฐกิจฟื้นตัว อย่างไรก็ตามการส่งเสริมแรงงานเข้าสู่ตลาดแรงงานดูจะยังไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหาบัณฑิตจบใหม่ว่างงาน ภาครัฐจึงได้มีการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการเกษตรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmers) เพื่อพัฒนาและสร้างคนรุ่นใหม่ให้สามารถสร้างงานและประกอบธุรกิจเป็นของตนเองได้ โดยยึดหลักการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรรุ่นใหม่ด้วยตัวเกษตรกรเอง มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริงเพื่อประกอบกิจกรรมการเกษตรตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงการตลาดนำไปสู่ความเข้มแข็งและเป็นผู้นำการเกษตรในอนาคต (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2559)

การศึกษาวิจัยนี้ จึงมุ่งเน้นศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรและเปรียบเทียบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้บัณฑิตหรือกระทั่งนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาได้มีแนวทางในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมีความสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ อันจะเป็นการสร้างคุณค่าให้กับตนเอง ชุมชน และสังคมร่วมกันสร้างแรงขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
2. เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้มีขอบเขตด้านประชากร คือ บัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 1,632 คน จากคณะที่สำเร็จการศึกษา 11 คณะ (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2564) ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane, T. (Yamane, T., 1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน และเก็บข้อมูลด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จนได้ข้อมูลตามจำนวนตัวอย่างที่กำหนด

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คณะ	จำนวนบัณฑิต (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการเกษตร	146	28
เทคโนโลยีและสังคม	170	33
เกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ	113	22
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	279	54
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	20	4
สถาบันเทคโนโลยีการบินและอวกาศ	50	10
สำนักวิศวกรรมศาสตร์และนวัตกรรม	67	13
บริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ	593	113
ศิลปศาสตร์	123	23
วิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์	24	4
สัตวแพทยศาสตร์	47	9
รวม	1,632	313

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของบัณฑิต ได้แก่ เพศ คณะที่จบการศึกษา การประกอบธุรกิจของครอบครัว และประสบการณ์การทำงานในระหว่างการศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบวัดศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร 5 ประเด็น ได้แก่ คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร โดยใช้แบบสอบถามประเภทคำถามปลายปิด (Closed Ended Question) และลักษณะเป็นตัวเลขวามาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ในการวัดเพื่อแสดงระดับ 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย และ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับประชากร ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยอาศัยสถิติ Cronbach's Alpha ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Hair, J. F. et al, 2009) ได้ค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.870 (>0.70) แสดงว่า แบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือ)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแล้ว ทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2563 จำนวน 313 คน โดยดำเนินการผ่านผู้ประสานงานแต่ละคณะ ในระหว่างช่วงเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน 2565 ทำการตรวจสอบข้อมูลครบถ้วน และมีความถูกต้องเป็นที่เรียบร้อย จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสและบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel และ SPSS ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของบัณฑิตโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบวัดศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นตัวเลขวามาตราส่วนประเมินค่าแสดงระดับ 5 ระดับ จากน้อยที่สุดถึงมากที่สุด และนำคะแนนที่ได้มาหาค่าคะแนนแบบถ่วงเฉลี่ยโดย ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 คือ ปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมากที่สุด ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 คือ ปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมาก ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 คือ ปัจจัยที่มีระดับความสำคัญปานกลาง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 คือ ปัจจัยที่มีระดับความสำคัญน้อย และช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 คือ ปัจจัยที่มีระดับความสำคัญน้อยที่สุด (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานในการเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา กับข้อมูลศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรในแต่ละประเด็น โดยใช้สถิติ F-test และความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย

1. การศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของบัณฑิต

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของบัณฑิต พบว่า บัณฑิตจบใหม่เป็นเพศหญิงร้อยละ 59.4 และเป็นเพศชายร้อยละ 40.6 บัณฑิตสำเร็จการศึกษาจากคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด (ร้อยละ 36.1) รองลงมา คือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 17.3) คณะเทคโนโลยีและสังคม (ร้อยละ 10.5) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร (ร้อยละ 8.9) คณะศิลปศาสตร์ (ร้อยละ 7.3) คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ (ร้อยละ 7.0) สำนักวิศวกรรมศาสตร์และนวัตกรรม (ร้อยละ 4.2) สถาบันเทคโนโลยีการบินและอวกาศ (ร้อยละ 3.2) คณะสัตวแพทยศาสตร์ (ร้อยละ 2.9) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 1.3) และคณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ (ร้อยละ 1.3) ตามลำดับ ด้านพื้นฐานธุรกิจครอบครัว พบว่า ไม่ได้ประกอบธุรกิจมากที่สุด (ร้อยละ 53.0) รองลงมา คือ ประกอบธุรกิจค้าขาย (ร้อยละ 32.6) ประกอบธุรกิจบริการ ประกอบธุรกิจด้านเกษตรกรรม/ปศุสัตว์ และประกอบธุรกิจนำเข้า/ส่งออกน้อยสุด (ร้อยละ 9.6 4.5 และ 0.3) ตามลำดับ และบัณฑิตมีประสบการณ์ทำงานระหว่างการศึกษา ร้อยละ 92.3

1.2 ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

การศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ใน 5 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ผลการศึกษาแสดง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.61	1.02	มาก
ด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.52	1.07	มาก
ด้านทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.51	0.99	มาก
ด้านบรรทัดฐานทางสังคม	3.40	1.10	ปานกลาง
ด้านการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.43	1.00	มาก
รวม	3.49	1.03	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า บัณฑิตมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรในด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (3.52) ด้านทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (3.51) ด้านการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (3.43) อยู่ในระดับมาก และด้านบรรทัดฐานทางสังคม (3.40) อยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามผลรวมของค่าเฉลี่ยในประเด็นที่ศึกษาทั้งหมด 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 อยู่ในระดับมาก

1.3 ข้อมูลองค์ประกอบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ข้อมูลองค์ประกอบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร 5 ด้าน ของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มีรายละเอียดแสดง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลองค์ประกอบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร 5 ด้าน ของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ข้อมูลองค์ประกอบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร			
1. ท่านมีความภูมิใจหากท่านได้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.77	1.05	มาก
2. ท่านมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรเป็นพื้นฐาน	3.31	1.02	ปานกลาง
3. ท่านศึกษาพัฒนาความรู้และพร้อมลงมือปฏิบัติกิจกรรมทางการเกษตรด้วยตนเอง	3.44	1.02	มาก
4. ท่านสามารถใช้เทคโนโลยีและแหล่งข้อมูลด้านการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.46	1.00	มาก
5. ท่านมีความตระหนักถึงคุณภาพของสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นสำคัญ	3.82	1.08	มาก
6. ท่านสามารถทำการเกษตรโดยลดการใช้สารเคมีเพื่อช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	3.51	1.05	มาก
7. ท่านพร้อมที่จะเรียนรู้และลงมือทำเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.70	0.95	มาก
8. ท่านมีความเชื่อมั่นและมีความพยายามก้าวข้ามอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างมีสติ	3.73	0.99	มาก
9. ท่านเข้าใจถึงความเสี่ยงและความท้าทายในการเริ่มต้นทำธุรกิจ	3.73	1.00	มาก
รวม	3.61	1.02	มาก
ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร			
1. ท่านมีความพร้อมที่จะทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.52	1.05	มาก
2. ท่านมีเป้าหมายต้องการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.46	1.04	มาก
3. ท่านมีความพยายามที่จะเริ่มต้นธุรกิจเป็นของตนเอง	3.58	1.05	มาก
4. ท่านมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างธุรกิจของตนเองในอนาคต	3.68	1.07	มาก
5. ท่านมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรในสักวันหนึ่ง	3.51	1.10	มาก
6. ท่านมีความคิดที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.52	1.08	มาก
7. ท่านจะเริ่มต้นธุรกิจของตนเองในระยะเวลาไม่เกิน 3 ปีต่อจากนี้	3.36	1.12	ปานกลาง
รวม	3.52	1.07	มาก
ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร			
1. ท่านมักแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้กับตัวเองอยู่เสมอ	3.70	0.98	มาก
2. ท่านมักจะเข้าร่วมอบรมเสริมสร้างความรู้ทางธุรกิจเกษตร	3.38	0.99	ปานกลาง
3. ท่านมีความกล้าที่จะดำเนินการขอสินเชื่อเพื่อใช้สำหรับลงทุนทำธุรกิจเกษตร	3.42	1.06	มาก
4. ท่านมักศึกษาข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ เพื่อใช้สร้างธุรกิจให้เหมาะสมกับสถานการณ์	3.60	0.93	มาก
5. ท่านชอบพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ที่เป็นเจ้าของธุรกิจอยู่เสมอ	3.58	0.97	มาก
6. ท่านมีความต้องการทำธุรกิจเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ	3.45	1.01	มาก
7. ท่านยอมรับในความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจเกษตร	3.49	1.00	มาก
8. ท่านมีความคิดว่าการเริ่มต้นในการเป็นผู้ประกอบการมีความท้าทายและน่าสนใจ	3.57	0.97	มาก
9. ท่านมีความพร้อมในการเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.43	1.03	มาก
รวม	3.51	0.99	มาก

ตารางที่ 3 ข้อมูลองค์ประกอบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร 5 ด้าน ของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (ต่อ)

ข้อมูลองค์ประกอบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
บรรทัดฐานทางสังคม			
1. สมาชิกในครอบครัวให้การสนับสนุนท่านให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.47	1.14	มาก
2. เพื่อนสนิทของท่านให้การสนับสนุนท่านให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.43	1.11	มาก
3. ท่านมีความกังวลใจในการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร หากมีสมาชิกภายในครอบครัวไม่เห็นด้วย	3.30	1.07	ปานกลาง
รวม	3.40	1.10	ปานกลาง
การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร			
1. ท่านมีความเข้าใจในกระบวนการวางแผนธุรกิจขั้นพื้นฐาน	3.53	0.98	มาก
2. ท่านมีความเข้าใจในแบบจำลองทางธุรกิจเกษตร	3.42	1.00	มาก
3. ท่านมีความเข้าใจในการพัฒนาความคิดทางธุรกิจเกษตร	3.49	1.05	มาก
4. ท่านมีความเข้าใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.38	0.99	ปานกลาง
5. ท่านมีโอกาสได้เรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรอย่างต่อเนื่อง	3.42	1.00	มาก
6. ท่านสามารถเพิ่มศักยภาพในการรับรู้ต่อโอกาสทางธุรกิจในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้	3.50	0.94	มาก
7. ท่านทราบถึงรายละเอียดในการดำเนินงานที่จำเป็นต่อการเริ่มต้นธุรกิจเกษตร	3.42	0.99	มาก
8. ท่านมีความเชื่อมั่นในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่จะประสบความสำเร็จ	3.46	1.03	มาก
9. ท่านมีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่ทำให้การทำธุรกิจเกษตรประสบความสำเร็จ	3.45	1.01	มาก
10. ท่านมีบุคคลและองค์กรที่คอยให้การสนับสนุนในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.39	0.99	ปานกลาง
11. ท่านสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.33	1.03	ปานกลาง
12. ท่านมีแหล่งข้อมูลที่สนับสนุนในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	3.37	0.99	ปานกลาง
รวม	3.43	1.00	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ในด้านคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร บัณฑิตมีความตระหนักถึงคุณภาพของสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นสำคัญมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.82 อยู่ในระดับมาก) รองลงมาคือ บัณฑิตมีความภูมิใจหากได้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.77 อยู่ในระดับมาก) บัณฑิตมีความเชื่อมั่นและมีความพยายามก้าวข้ามอุปสรรคต่าง ๆ มีความเข้าใจถึงความเสี่ยงและความท้าทายในการเริ่มต้นทำธุรกิจ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้และลงมือทำเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถทำการเกษตรโดยลดการใช้สารเคมีเพื่อช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีความสามารถใช้เทคโนโลยีและแหล่งข้อมูลด้านการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความพร้อมในการศึกษาพัฒนาความรู้และลงมือปฏิบัติกิจกรรมทางการเกษตรด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.73 3.73 3.70 3.51 3.46 และ 3.44 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก และบัณฑิตมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรเป็นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31)

ด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร บัณฑิตมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างธุรกิจของตนเองในอนาคตมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.68 อยู่ในระดับมาก) รองลงมา คือ บัณฑิตมีความพยายามที่จะเริ่มต้นธุรกิจเป็นของ

ตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.58 อยู่ในระดับมาก) บัณฑิตมีความพร้อมที่จะทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร มีความคิดที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรในสักวันหนึ่ง และมีเป้าหมายต้องการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร มีค่าเฉลี่ย 3.52 3.52 3.51 และ 3.46 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก และบัณฑิตมีความคิดที่จะเริ่มต้นธุรกิจของตนเองในระยะเวลาไม่เกิน 3 ปีต่อจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36)

ด้านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร บัณฑิตมักแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้กับตัวเองอยู่เสมอมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.70 อยู่ในระดับมาก) รองลงมา คือ บัณฑิตมักศึกษาข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ เพื่อใช้สร้างธุรกิจให้เหมาะสมกับสถานการณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.60 อยู่ในระดับมาก) บัณฑิตชอบพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ที่เป็นเจ้าของธุรกิจอยู่เสมอ มีความคิดว่าการเริ่มต้นในการเป็นผู้ประกอบการมีความท้าทายและน่าสนใจ ยอมรับในความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจเกษตร มีความต้องการทำธุรกิจเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความพร้อมในการเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร และมีความกล้าที่จะดำเนินการขอสินเชื่อเพื่อใช้สำหรับลงทุนทำธุรกิจเกษตร มีค่าเฉลี่ย 3.58 3.57 3.49 3.45 3.43 และ 3.42 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก และบัณฑิตมักจะเข้าร่วมอบรมเสริมสร้างความรู้ทางธุรกิจเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.38)

ด้านบรรทัดฐานทางสังคม สมาชิกในครอบครัวให้การสนับสนุนบัณฑิตให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.47 อยู่ในระดับมาก) รองลงมา คือ เพื่อนสนิทให้การสนับสนุนบัณฑิตให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.43 อยู่ในระดับมาก) และบัณฑิตมีความกังวลใจในการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรหากมีสมาชิกภายในครอบครัวไม่เห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง)

และด้านการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร บัณฑิตมีความเข้าใจในกระบวนการวางแผนธุรกิจขั้นพื้นฐานมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.53 อยู่ในระดับมาก) รองลงมา คือ บัณฑิตสามารถเพิ่มศักยภาพในการรับรู้ต่อโอกาสทางธุรกิจในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ (ค่าเฉลี่ย 3.50 อยู่ในระดับมาก) บัณฑิตมีความเข้าใจในการพัฒนาความคิดทางธุรกิจเกษตร มีความเชื่อมั่นในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่จะประสบความสำเร็จ มีความรู้ทักษะ และความสามารถที่จะทำให้การทำธุรกิจเกษตรประสบความสำเร็จ มีความเข้าใจในแบบจำลองทางธุรกิจเกษตร มีโอกาสได้เรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรอย่างต่อเนื่อง และทราบถึงรายละเอียดในการดำเนินงานที่จำเป็นต่อการเริ่มต้นธุรกิจเกษตร มีค่าเฉลี่ย 3.49 3.46 3.45 3.42 3.42 และ 3.42 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก บัณฑิตมีบุคคลและองค์กรที่คอยให้การสนับสนุนในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร มีความเข้าใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร มีแหล่งข้อมูลที่สนับสนุนในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร และสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39 3.38 3.37 และ 3.33 ตามลำดับ)

2. การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลต่อศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิต

2.1 คณะที่สำเร็จการศึกษา

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลด้านคณะที่สำเร็จการศึกษาต่อศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ผลการศึกษาแสดง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คณะที่สำเร็จการศึกษาต่อศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ประเด็นศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ระหว่างกลุ่ม	22.795	10	2.279	3.178	0.001*
	ภายในกลุ่ม	216.614	302	0.717		
	รวม	239.409	312			
ด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ระหว่างกลุ่ม	32.079	10	3.208	3.713	0.000*
	ภายในกลุ่ม	260.894	302	0.864		
	รวม	292.972	312			
ด้านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ระหว่างกลุ่ม	18.937	10	1.894	2.565	0.005*
	ภายในกลุ่ม	222.944	302	0.738		
	รวม	241.882	312			
ด้านบรรทัดฐานทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	23.205	10	2.321	2.365	0.011*
	ภายในกลุ่ม	296.360	302	0.981		
	รวม	319.565	312			
ด้านการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ระหว่างกลุ่ม	18.278	10	1.828	2.259	0.015*
	ภายในกลุ่ม	244.325	302	0.809		
	รวม	262.603	312			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า คณะที่สำเร็จการศึกษาของบัณฑิตที่แตกต่างกันส่งผลต่อศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรทั้ง 5 ด้าน คือ คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 การประกอบธุรกิจของครอบครัว

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลด้านการประกอบธุรกิจของครอบครัวต่อศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ผลการศึกษาแสดง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การประกอบธุรกิจครอบครัวต่อศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ประเด็นศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ระหว่างกลุ่ม	15.191	4	3.798	5.217	0.000*
	ภายในกลุ่ม	224.218	308	0.729		
	รวม	239.409	312			

ตารางที่ 5 การประกอบธุรกิจครอบครัวต่อศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (ต่อ)

ประเด็นศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ระหว่างกลุ่ม	27.350	4	6.837	7.928	0.000*
	ภายในกลุ่ม	265.622	308	0.862		
	รวม	292.972	312			
ด้านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ระหว่างกลุ่ม	22.112	4	5.528	7.747	0.000*
	ภายในกลุ่ม	219.770	308	0.714		
	รวม	241.882	312			
ด้านบรรทัดฐานทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	16.468	4	4.117	4.184	0.003*
	ภายในกลุ่ม	303.096	308	0.984		
	รวม	319.565	312			
ด้านการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	ระหว่างกลุ่ม	11.739	4	2.935	3.603	0.007*
	ภายในกลุ่ม	250.865	308	0.814		
	รวม	262.603	312			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่า การประกอบธุรกิจของครอบครัวบัณฑิตที่แตกต่างกันส่งผลต่อศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรทั้ง 5 ด้าน คือ คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

การศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ในด้านการศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร 5 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร พบว่า ผลรวมของค่าเฉลี่ยในประเด็นที่ศึกษาทั้งหมด 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 อยู่ในระดับมาก นั้นหมายความว่าบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร สอดคล้องกับผลการศึกษาศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เมื่อสังคมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (จารุวรรณ ชูศิลป์, 2559) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชชมกล้านนา เชียงใหม่ (มานิตย์ มัลลวงค์ และวิวัฒน์โชติกร เรืองจัน, 2564) และปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (วิชาดา พิมสอน และนันทิมา นาคาพงศ์อัครวิทย์, 2567) ซึ่งพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าบัณฑิตมีแนวโน้มสนใจและมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเป็นของตนเองอย่างต่อเนื่อง และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า บัณฑิตมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรในด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการมากที่สุด โดยบัณฑิตมีความตระหนักถึงคุณภาพของสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ บัณฑิตมีความภูมิใจหากได้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร และบัณฑิตมีความเชื่อมั่นและมีความพยายามก้าวข้ามอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างมีสติ ด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร พบว่า มีค่าเฉลี่ย 3.52 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชาญชัย พรหมมี และสิริมา นาคสาย ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา (ชาญชัย พรหมมี และสิริมา นาคสาย, 2563) นอกจากนี้จากการศึกษาของ วิชาดา พิมสอน และนันทิมา นาคาพงศ์อัครวิทย์ ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน (วิชาดา พิมสอน และนันทิมา นาคาพงศ์อัครวิทย์, 2567) แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จารุวรรณ ชูศิลป์ ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษามีความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาให้เพิ่มสูงขึ้น โดยบัณฑิตมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างธุรกิจของตนเองในอนาคตมากที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า บัณฑิตมีความกังวลใจในการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรหากมีสมาชิกภายในครอบครัวไม่เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ม่วงมี และคณะ, Ezeh, P. et al. ที่พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการเนื่องจากนักศึกษาที่มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงอยู่แล้วนั้น ย่อมมีความมุ่งมั่นพยายามและพร้อมที่จะสร้างธุรกิจของตนเองในอนาคต ความคิดเห็นหรือคำแนะนำที่ไม่เห็นด้วยจึงอาจไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ (พรทิพย์ ม่วงมี และคณะ, 2555); (Ezeh, P. et al, 2020)

การเปรียบเทียบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรจำแนกตามคณะที่สำเร็จการศึกษาและการประกอบธุรกิจของครอบครัว พบว่า คณะที่สำเร็จการศึกษาของบัณฑิตที่แตกต่างกันส่งผลต่อศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยบัณฑิตที่จบการศึกษาจากคณะบริหารธุรกิจมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมากกว่า และการประกอบธุรกิจของครอบครัวบัณฑิตที่แตกต่างกันส่งผลต่อศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยบัณฑิตที่ครอบครัวประกอบธุรกิจจะมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาวี เกียรติพรพิเชฐ และจรัญญา ปานเจริญ, อโนทัย พลภาณุมาศ และเขมิกา ธนธำรง ที่พบว่านักศึกษาที่ครอบครัวมีการประกอบธุรกิจเป็นของตนเองจะส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามากกว่า นักศึกษาที่ครอบครัวไม่ได้ประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง (เมธาวี เกียรติพรพิเชฐ และจรัญญา ปานเจริญ, 2560); (อโนทัย พลภาณุมาศ และเขมิกา ธนธำรงกุล, 2567)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรของบัณฑิตที่จบการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก พบว่า บัณฑิตมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรในด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการมากที่สุด เมื่อพิจารณาประเด็นด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่มีค่าเฉลี่ย 3.52 อยู่ในระดับมาก อาจกล่าวได้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของบัณฑิตให้มีค่าสูง โดยบัณฑิตมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างธุรกิจของตนเองในอนาคตมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรด้านคณะที่สำเร็จการศึกษาและการประกอบธุรกิจของครอบครัว พบว่า บัณฑิตที่จบการศึกษาจากคณะบริหารธุรกิจมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมากกว่าบัณฑิตที่จบการศึกษาจากคณะอื่น และบัณฑิตที่ครอบครัวประกอบธุรกิจจะมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมากกว่าบัณฑิตที่ครอบครัวไม่ได้ประกอบธุรกิจเป็นของตนเอง จากผลการศึกษาดังกล่าวจึงควรมีการส่งเสริมองค์ความรู้การเขียนแผนธุรกิจ การจัดอบรมเกี่ยวกับการเริ่มต้นการเป็นผู้ประกอบการ Start Up และอาจมีการเชิญศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดประสบการณ์ ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้นักศึกษาได้มองเห็นโอกาสที่จะประกอบธุรกิจของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2559). Young Smart Farmer อนาคตและทิศทางภาคเกษตรไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- จารุวรรณ ชูศิลป์. (2559). ศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เมื่อสังคมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ, 26(1), 233-254.
- ชาญชัย พรหมมี และสิริมา นาคสาย. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา. วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 3(3), 65-80.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2563). บัณฑิตใหม่ปีนี้ 5 แสนคนเสี่ยงตกงานถาวร. เรียกใช้เมื่อ 12 พฤษภาคม 2564 จาก <https://www.thairath.co.th/business/economics/1885340>
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- พรทิพย์ ม่วงมี และคณะ. (2555). ปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, 4(1), 74-82.
- พิมพ์ชนก โสว และคณะ. (2565). Youth unemployment: ส่องตลาดแรงงานเด็กจบใหม่ยุค COVID-19. เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2567 จาก <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/regional-articles/reg-article-2022-05.html>

- มานิตย์ มัลลวงค์ และวิวัฒน์โชติกร เรื่องจัน. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 17(1), 155-173.
- เมธาวี เกียรติพรพิเชฐ และจรัญญา ปานเจริญ. (2560). คุณลักษณะและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2567 จาก <https://grad.dpu.ac.th/upload/content/files/%E0%B8%9B%E0%B8%B5%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%20%E0%B8%89%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%20/7-2-15.pdf>
- วิชาดา พิมสอน และนันทิมา นาคาพงศ์อัครักษ์. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(11), 942-956.
- ศรุตานัน ซอบประดิษฐ์. (2563). วิฤตโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไร. *Journal of Chaiyaphum Review*, 3(2), 1-14.
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานลงทะเบียน. (2564). ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต. ใน เอกสารที่ไม่มีการตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.
- อโนทัย พลภาณุมาศ และเขมิกา ธนธำรงกุล. (2567). คุณลักษณะที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก. *วิทยาการจัดการวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 5(1), 68-83.
- อาชนัน เกาะไพบูลย์ และเพชรธรินทร์ วงศ์เจริญ. (2563). การปรับตัวของผู้ประกอบการท่ามกลาง COVID-19: บทวิเคราะห์ข้อมูล Survey. เรียกใช้เมื่อ 12 พฤษภาคม 2564 จาก <https://waymagazine.org/?s=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B8%A7%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%AD%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0>
- Ezeh, P. et al. (2020). Determinants of entrepreneurial intention among undergraduates in a Muslim community. *Management Research Review*, 43(8), 1013-1030.
- Hair, J. F. et al. (2009). *Marketing Research: In a Digital Information Environment*. (4th ed.). Cape Town: McGraw-Hill Higher Education.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row Publications.